

proti vzprejemu vojaške predloge. — Vojaška predloga kot taka prišla bo v zbornici v razpravo najbrže že danes.

Srbija. — Znan je boj, ki se bje v Srbiji mej liberalci in radikali. Četudi je imela liberalna vlada s početka le malo privržencev in ni bilo misliti, da bi zamogla pri prihodnjih volitvah v skupščino prodreti, je sedaj že skoraj gotovo, da bodo radikali pri teh volitvah podlegli in da si liberalna vlada zagotovi potrebno večino. Posebno v oči bodel je liberalce radikalni mestni zastop v Belemgradu. Jeli so agitovati, da naj se mestnemu zastopu izreče nezaupnica. Uspeh je bil povoljen in večina meščanstva podpisala je nezaupnico. Vsled te nezaupnice se je po zakonu mestni zastop razpustil in razpisale nove volitve, pri kojih bodo brez dvombe zmagali liberalci. Tako so radikali z nasiljem vlado izgubili še to postojanko. Vidi se pač iz tega, koliko zmore stranka, na kateri strani je vlada.

Bolgarija. — Finančni minister Načević se je odpovedal. Koburžan je ostavko vzprejel. Načevićevega odstopa je baje kriv ministerski predsednik Stambulov. Načeviću že dolgo ni ugajala samovoljna politika Stambulovova, in zato je pletel neko spletko, da bi tega mogočnega odstranil, toda ni se mu posrečilo. Stambulovo glasilo „Svoboda“ sicer zatrjuje, da so bili odnošaji mej Načevićem in Stambulovom dobri, in da je bilo postopanje Načevićevo po vsem korektno. Ker pa je finančni minister v kljub temu vztrajal pri storjenem koraku, je pač soditi, da je na napominanem vzroku njegovega odstopa gotovo vsaj nekaj resnice. Posle finančnega ministra prevzel je začasno vojni minister. Načević pride najbrže zopet za bolgarskega zastopnika na Dunaj, kjer je bil poprej kot tak že dlje časa. — Stambulov baje dela na spremembo ustave v Bolgariji. Odpraviti hoče določbe o svobodi tiska in skrčiti število poslancev. Koburžanovi potomci morajo biti pravoslavne vere to se bode pa s spremembo ustave predrugačilo in število ministrov je pomnožiti.

Obrtnija.

Nekoliko o našem orodji.

(Dalje.)

Pri kovinskem obrtu nahajamo tudi raznovrstnih dlet. Obliko imajo prizmatično in ojstrina je brušena v kotu 45—70 stopinj. Če je ojstrina dolga, dobimo pločato dleto (Flachmeissel), če je ozka, križasto dleto (Kreuzmeissel), če je pa zakrožena, nastane okroglo dleto (Rundmeissel). Da odsekamo železo, vzamemo kladivu podobno na sajeno dleto (Stielmeissel), ter ga z vdarci poženemo v dotični kos, ali pa denemo kos na sekač (Abschrötter), katerega pritrdimo navzgor v nakovalu.

Kedar odstranjamo manjše dele, n. pr. pri graviranju, cizeliranju itd. nadomeščamo negotov vdarec kladiva s sigurnim pritiskom svoje roke. Najbolj znano orodje te vrste je dletce ali dolbilo (Stichel, Grabstichel), ki je vsajeno v lesenem rogu. Prorez takemu dletcu, more biti zelo mnogovrsten, n. pr. rombičen, trikoten, pravokoten, ovalen, eliptičen, trapecu podoben itd.

V opisovano vrsto orodja spadajo tudi ščipalne klešče, s katerimi odščipljujemo dratove in druge tanjše kovinske dele. Ojstrina takih klešč je časih napravljena na strani, tako da klešče ne prijemljejo v črti, ki je

paralelna z osjo klešč, temveč v črti, ki stoji pravokotno na osi.

b) **Obličji.** Ako hočemo narediti popolnoma ravne ploskve, ali pa natančne predpisane brazde, utore in sploh profile, rabimo obličje. Lesni delavec ima večino lesen oblič, ki sestoji iz trupa ali omarice (Kasten) in jeklene kline (Stahlklinge). Klina moli nekoliko iz dna dletovega ter je navadno nagnjena 45 stopinj. Poseben lesen klinec jo trdno drži v omarici. Lesena omara brani, da se les pred dletom ne kolje. Kedar jemljemo debele oblanice, vzamemo klino z zakroženo ojstrino, ki močno moli iz špranje omarične. Tak oblič se zove kosmač (Schopp-hobel,) ker dela na kosmato. Dotično ploskev pogladimo potem z ličnikom (Schlichthobel), ki ima uže premo črtno ojstrino. Ako hočemo, da se oblanica takoj odlomi, ko je bila odrezana, denemo na klin še jedno jekleno pločo, ki oblanico takoj vpregne in zlomi, ko se prikaže v obličovo ustje. Tak oblič ima torej dvojni klini in pravimo mu dvoreznik (Doppelhobel).

Z opisanimi obličji obdelujemo ravne in tudi izbočene ploske. V vzbočene ali vdolbljene ploskve pa ž njimi ne moremo segati. Zato je treba dati obličem posebne oblike, ki so nadalje vzrok, da ločimo pri tem orodji 4 različne temeljne vrste. (Dalje nasl.)

Razstava v Plovdivu.

IX.

Veliko pozornost je tudi nase obračal paviljon ruščuškega okrožja. Že vnanjost tega paviljona je jako mična. Zgrajen je bil dve nadstropji, kar je pa bilo potrebno, ker bil postavljen mej varnski in stanimaški paviljon. Da ni bil višji od teh dveh, bil bi zgubil ves efekt.

Da se je zgradil tako lep paviljon in tako lepo priredila razstava predmetov v njem, se je zahvaliti v prvi vrsti okrožnemu upravitelju N. T. Obretenovu in pa članom okrožne komisije. Okrožje je za svojo razstavo tudi jako mnogo žrtovalo. Vsaka občina je prinesla svoj obolus. Tako se je bila zbrala svota 30000 levov ali frankov. Paviljon je zgradil inženir Todor Toneva, kateremu dela zgradba vsa čast.

Izmej razstavljenih predmetov je pred vsem omeniti, da je mašinist pri železnici Ruščuk-Varna razstavil zrak zgoščujočo trombo. Pri tej trombi je poseben manometer, ki kaže zračni tlak v trombi. Ta priprava je potrebna, da se pri prevelikem tlaku tromba ne razpoči. Ta tromba je prirejena za domače škropljenje, ali tudi za gašenje ognja. Pripravno je pa tudi za učno sredstvo v kakem šolskem kabinetu. V ta namen se bode menda tudi rabila, kajti izročila se je ruščuski gimnaziji.

To okrožje bilo je razstavilo lepe tkanine in pletenine, največ izdelki domačega obrta, kakeršnih ni bilo drugje v razstavi. Sedlarske in jermenarske izdelke je razstavil Mehmed Molha Ahmedov iz Ruščuka. Razstavljena sta bila tudi lan in konoplja, kakeršna se pridelju-

jeta v tem okraju. Dve tvrdki iz Ruščuka sta izložili raznovrstno usnje, telečje za sedla, kravje za obutev, safjan i. t. d. Več čevljarjev je razstavilo raznovrstno obutev, od navadnih opank do najfinejših čevljičkov za mestne gospe.

Pri vhodu v paviljon na desni strani videlo se je nekaj posebnega, model za parni stroj, katerega je izdelal Nedkov, bivši mašinst v ruščuškem arzenalu. Na rudninah to okrožje ni baš bogato, zaradi tega iz rudništva ni družega važnega razstavljenega, kakor bela glina, ki je jako ugodna za izdelovanje raznih glinenih posod in pa beli peščenik, ki daje dobro gradivo za zidanja. Razstavljenih je več glinastih izdelkov, peči, raznovrstno milo, navadno in fino toaletno, pečatni vosek, maža za usnje, ključarski izdelki, posebno umetno izdelane ključavnice, ki se na posebno umeten način odklepajo in zaklepajo. Od drugih železnih izdelkov so omeniti konjske podkve.

Omeniti moramo tudi, da je razstavljen plastični zemljevid ruščuskega okraja, katerega je izdelal Stift, lesorezec v Ruščuku. Razstavljeni so tudi lepi krznarski izdelki in konjska oprava.

Od kmetijskih pridelkov videti so bila raznovrstna žita. V prvem nadstropju razstavljeni so najraznovrstnejša bela, črna in rudeča sladka vina, konjak, likeri nekaterih tvrdk, katere so že bile odlikovane na družih razstavah. Posebno je lepa videti piramida iz steklenic raznih vin, iz 1880., 1884. in 1890. leta, katere je razstavil Obregonov iz Ruščuka. Ruščuška tovarna Nikolova, osnovana 1887. leta, je pa razstavila flanelne izdelke. Ta tovarna je jedna največjih v Bolgariji in je posebno zaradi tega na dobrem glasu, ker surovine kupuje le doma in gleda sploh, da daje domačinom zaslužek. Piperov iz Ruščuka je pa razstavil jako lepo vezane knjige. Žensko društvo je pa razstavilo lepe preproge in druga ženska ročna dela. Videti so bila v tej razstavi tudi raznovrstna lepa mizarska, stolarska in tapetarska dela. Ob stopnicah v razna nadstropja so pa visele slike raznih bolgarskih domačih umetnikov, predstavljajočo največ krajevne razglede iz Ruščuka in okolice in portrete.

Dela tiskarne Rogleva pa kažejo, da tudi v tej stroki Bolgari napredujejo in kažejo dober okus.

Sploh je ta paviljon predstavljal vse narodno-gospodarsko življenje ruščuškega okraja in vsakdo se je lahko prepričal o veliki nadarjenosti in marljivosti prebivalstva. Mi smo le ob kratkem omenili o razstavljeni stvari, nam prostor ne dopušča, da bi še naštevati in natančno opisovali.

Obrtnijske raznoterosti.

Število lokomotiv na zemlji. Po novejših podatkih se vozi danes po zemlji kakih 109 000 lokomotiv. Od teh jih ima

Evropa	63 000
Amerika	40.000
Azija	3300
Avstralija	2200
Afrika	700

Izmed evropskih držav ima Velika Britanija 17.000, Nemška 15.000, Francoska 11.000, Avstrija 5000, Italija 4000, Rusija 3500 in mala Belgija 2000 lokomotiv.

Nov način, kako prati perilo. V mestih, kjer se veliko perila nabere, a tekoče vode ni tolikanj na razpolaganje, kakor na kmetih, perice rabijo sodo, da ž njeno pomočjo hitreje in lepše operó perilo. Soda pa je jako ojstra stvar in perilo se kmalu jame trgati, če je bilo prano s sodo. Sedaj pa so izumili nov način pranja, ki se baje izvrstno obnese, a nima nikakih škodljivih posledic za perilo. Raztopiti je treba približno 1 kilogram mila (žajfe) v kacic 13 litrah tople vode, nastalemu lugu pa prideni jedno žlico trpentina in 3 žlice salmijakovca. V tem lugu se perilo 2—3 ure moči, posodo pa je treba imeti dobro pokrito. Potem se perilo opere in spere na navadni način. Opisani lug se lahko večkrat rabi; pridjati mu je treba le vselej malo ($\frac{1}{2}$ žlice) trpentina in nekoliko (1 žlico) salmijakovca. Ako perilo peremo na ta način, prihranimo veliko dela, časa in drva. Trpentin in salmijakovec ne škodujeta perilu prav nič.

Črnilo za čevlje. Izvrstno črnilo za čevlje napravimo po nastopnem receptu: 250 delov fine koščene črnine (Bein-schwarz), 20 delov dekstrina in 20 delov goluna dobro zmešaj, potem pa prideni 850 delov melase (cukrove gošče), 100 delov lesnega oceta in 150 delov vode, ko si vse dobro zmešal, prideni še 65 delov laškega olja in konečno še 85 delov angleške žveplene kisline.

Kmetijstvo.

Črtice za čebelarje.

XIV.

O prezimljenji čebel smo že jedenkrat govorili v letošnjem letu, a ker je ta stvar posebne važnosti, moramo še jedenkrat spregovoriti o njej. Da čebele dobro prezimijo, treba je, da imajo mlado, zdravo in za pleme sposobno matico. Če se matica hitro giblje, je kosmata in je sicer lepa, je to že znamenje, da je dobra. Vendar to še ne zadostuje. Pokazati mora to še zalego. V septembru ali oktobru, ko se čebele odbirajo za prezimljenje, mora biti v panjih precej zalege v primeri k številu čebel. Če je zalega gosta in pravilna, je vse v redu in lahko panj odločiš za čez zimo. Če je pa zalega razstresena ali celo pomešana s trotovo zalego, potem ne pomišljuj veliko s tako matico, temveč kar odstrani jo. Panjeve, ki nimajo niti zalege, niti matice, ali je pa njih matica trotovka, zjedini z drugimi, ki imajo dobro matico. Matica je glavni pogoj dobrega panja. Če panj nima matice, ali če je matica slaba ali pa trotovka, tak panj po zimi gotovo pogine.

Za prezimljenje naj se odločijo panjevi, ki imajo dosti čebel. Panj, ki ima malo čebel ni za prezimljenje. Čebele pojedó ravno toliko ali pa še več medu, kakor bi jih bilo veliko, ker morajo jesti za gorkoto, naposled pa še vendar zaradi mraza poginejo. Če pa ostanejo, pa največkrat pomladi niso toliko vredne, kakor so po zimi medu pojedle. Če tak panj hočemo le čez zimo ohraniti zaradi dobre matice, moramo mu dodati čebel in kakega družega panja. Da je pa to mogoče, morajo se čebele tistega panja, kateremu se hoče dodati čebel, omamiti,